

МА

4

กฏหมาย

เกี่ยวกับความตาย
(หลังเสียชีวิต)

บทที่ 13

การจัดการทรัพย์สิน ของผู้เสียชีวิต

ไพศิษฐ์ ชาญานนท์

ทรัพย์สินมรดกคืออะไร

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1600 บัญญัติว่า มรดก หมายถึง ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตายตลอดทั้งสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่างๆ ด้วย เว้นแต่กฎหมายกำหนดหรือโดยสภาพแล้วเป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. **ทรัพย์สิน** คือวัตถุที่มีรูปร่าง และวัตถุไม่มีรูปร่างซึ่งมีราคาและถือครองได้ วัตถุที่มีรูปร่าง เช่นที่ดิน บ้าน รถยนต์ เงิน เครื่องประดับ เป็นต้น ส่วนวัตถุที่ไม่มีรูปร่าง ได้แก่ สิทธิทั้งหลาย

2. **สิทธิ** ที่จะเป็นมรดกและตกทอดไปยังทายาทได้ ต้องเป็นสิทธิที่มีราคาและอาจถือเอาได้ เช่น สิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้ของเจ้าหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน ลิขสิทธิ์ สิทธิในเครื่องหมายการค้า

3. **หน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ** ส่วนมากเป็นความผูกพันเรื่องหนี้สินซึ่งผู้ตายทำไว้ เช่น หน้าที่ในการชำระหนี้เงินกู้ ถ้าเจ้าของมรดกไปก่อนนี้ไว้ หน้าที่ของลูกหนี้ย่อมตกไปยังทายาท

ตัวอย่าง นายแดงกู้ยืมเงินธนาคาร หลังจากนั้นไม่นานนายแดงตาย ธนาคารสามารถฟ้องร้องกองมรดกของนายแดงให้ชำระหนี้ได้ อย่างไรก็ตาม ทายาทไม่ต้องรับผิดชอบเกินกว่าทรัพย์สินมรดกที่ตกทอดแก่ตน กล่าวคือแม้จำนวนหนี้สินของผู้ตายมีจำนวนสูงกว่ามรดกที่ได้รับ ทายาทก็ไม่จำเป็นต้องนำทรัพย์สินส่วนของตนไปชำระหนี้แทน

อย่างไรก็ตาม สิทธิหน้าที่หรือความรับผิดชอบของผู้ตายที่จะตกทอดไปยังทายาทดังกล่าวนี้ต้องมีใช่เป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยสภาพหรือตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนี้คือ

การเฉพาะตัวโดยสภาพ หมายถึง สิทธิหน้าที่หรือความรับผิดชอบซึ่งผู้ตายต้องกระทำหรือรับผิดชอบด้วยตนเอง ไม่สามารถโอนไปให้ผู้อื่นกระทำหรือรับผิดชอบแทนได้ เช่น สิทธิตามสัญญาเช่า ซึ่งผู้ให้เช่ายอมเพ่งเล็งถึงคุณสมบัติของผู้เช่า เมื่อผู้เช่าตายสิทธิในการเช่าไม่เป็นมรดกตกทอดแก่ทายาท

การเฉพาะตัวตามกฎหมาย หมายถึง สิทธิหน้าที่หรือความรับผิดชอบ ซึ่งมีกฎหมายบัญญัติว่าไม่ตกทอดไปยังทายาท เช่น สิทธิอาศัย สิทธิเก็บกิน

การตกทอดของมรดก เกิดขึ้นใน 2 กรณีคือ

1. เจ้ามรดกเสียชีวิต

การตายของเจ้ามรดก หมายถึง การตายโดยธรรมชาติ กล่าวคือ หัวใจหยุดเต้น และสมองไม่ทำงาน ส่วนสาเหตุที่ทำให้เจ้ามรดกตายนั้นอาจเป็นเพราะเหตุใดๆ ก็ได้ เช่น ชรา เป็นโรคประสบบุบัติเหตุ หรือถูกทำร้าย

2. **เจ้ามรดกถูกศาลสั่งให้เป็นคนสาบสูญ** แบ่งเป็น 2 กรณี

เหตุปกติ

เมื่อบุคคลไปจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ และไม่มีใครรู้แน่ชัดว่าคุณคนนั้นยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ตลอดระยะเวลาห้าปี

เหตุพิเศษ

- เมื่อบุคคลไปในการรบหรือสงคราม และไม่มีใครรู้แน่ชัดว่าคุณคนนั้นยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ตลอดระยะเวลาสองปี นับแต่วันที่มีการรบหรือสงครามสิ้นสุดลง
- เมื่อบุคคลเดินทางไปโดยยานพาหนะแล้วยานพาหนะนั้นอัปปาง ถูกทำลาย

หรือสูญหายไป และไม่มีใครรู้แน่ๆ ว่าบุคคลนั้นยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ตลอดระยะเวลาสองปี นับแต่วันที่ยานพาหนะที่บุคคลนั้นเดินทางไปด้วยอัปปาง หรือถูกทำลายหรือสูญหายไป

- เมื่อบุคคลใดตกอยู่ในอันตรายแห่งชีวิต นอกจากที่ระบุไว้ทั้งสองกรณีข้างต้น และไม่มีใครรู้แน่ๆ ว่าบุคคลนั้นยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ตลอดระยะเวลาสองปี นับแต่วันที่อันตรายแก่ชีวิตดังกล่าวได้ผ่านพ้นไป

การรับและการแบ่งทรัพย์สินมรดกของทายาทที่มีสิทธิได้รับมรดก

ทายาทที่มีสิทธิรับมรดกตามกฎหมาย แบ่งเป็นทายาทโดยธรรม และ ทายาทโดยพินัยกรรม

ทายาทโดยธรรม

คือผู้มีสิทธิรับมรดกของเจ้ามรดกโดยผลของกฎหมาย กล่าวคือ ในกรณีที่เจ้ามรดกตายโดยไม่ทำพินัยกรรมไว้หรือพินัยกรรมที่ทำไว้ นั้นไม่มีผลไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ กฎหมายกำหนดว่า ทายาทที่มีสิทธิรับมรดก แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ทายาทโดยธรรมที่เป็นญาติ และทายาทโดยธรรมที่เป็นคู่สมรส

ทายาทโดยธรรมที่เป็นญาติ มี 6 ลำดับ มีสิทธิรับมรดกก่อนหลังเรียงลำดับดังนี้

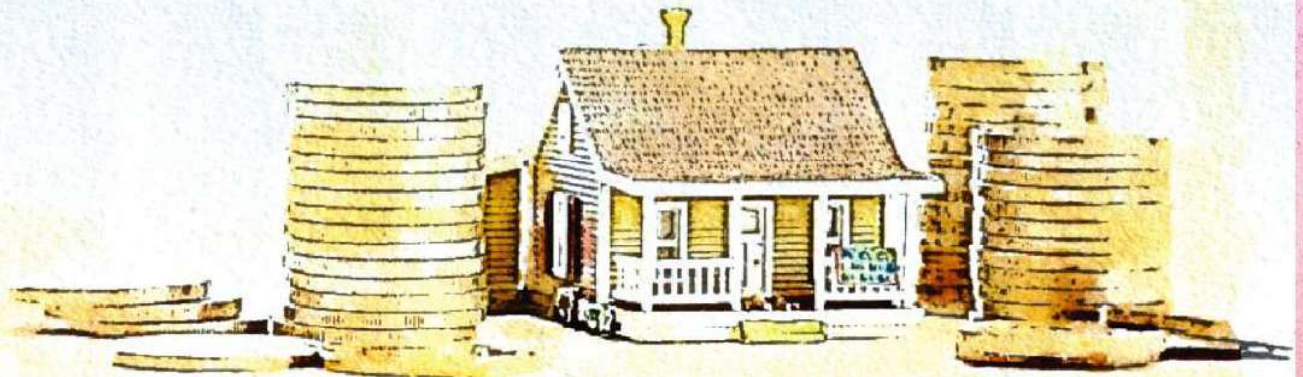
1) ผู้สืบสันดาน

หมายถึง ผู้สืบเชื้อสายโดยตรงลงมาทุกชั้นของเจ้ามรดก ได้แก่ บุตร หลาน เหลน ลื้อ ของเจ้ามรดก แต่กรณีผู้สืบสันดานต่างชั้นกันตามกฎหมาย บุตรของเจ้ามรดกเป็นผู้สืบสันดานชั้นสนิทที่สุดจึงตัดสิทธิผู้สืบสันดานในชั้นถัดไป อย่างไรก็ตาม ผู้สืบสันดานในชั้นถัดไปนั้นยังอาจมีสิทธิรับมรดกของเจ้ามรดกได้โดยอาศัยสิทธิในการรับมรดกแทนที่หรือการสืบมรดกเท่านั้น

สำหรับบุตรที่มีสิทธิรับมรดก ถ้าเจ้ามรดกเป็นบิดา ได้แก่ บุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย คือ บุตรที่เกิดจากบิดามารดาซึ่งจดทะเบียนสมรสกัน บุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรอง (บุตรที่บิดามารดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน แต่บิดามีพฤติการณ์รับรอง เช่น แจ้งเกิดในสูติบัตรว่าเป็นบิดาให้ใช้นามสกุล หากเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดาไม่มีพฤติการณ์รับรอง ไม่มีสิทธิได้รับมรดก) และ บุตรบุญธรรมของเจ้ามรดก ซึ่งได้จดทะเบียนตามกฎหมายแล้ว

2) บิดามารดา

หมายถึงบิดามารดาที่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้ามรดก ถ้าเป็นบิดาเจ้ามรดก บิดาต้องจดทะเบียนสมรสกับมารดาของเจ้ามรดก แต่ถ้าเป็นมารดาของเจ้ามรดก แม้มารดาบิดาไม่ได้

จดทะเบียนสมรสกัน ก็เป็นมารดาที่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้ามรดกเสมอ

บิดามารดาซึ่งรับบุตรบุญธรรม ตามกฎหมายไม่นับเป็นทายาทโดยธรรมในลำดับที่ 2 ของบุตรบุญธรรม ไม่มีสิทธิรับมรดกของบุตรบุญธรรมน

3) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน

หมายถึง พี่น้องซึ่งเกิดจากทั้งบิดามารดาที่ชอบด้วยกฎหมายเดียวกันกับเจ้ามรดก

4) พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน

หมายถึง พี่น้องซึ่งมีเฉพาะบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายคนเดียวกันกับเจ้ามรดก หรือเป็นพี่น้องซึ่งมีแต่เฉพาะมารดาเดียวกันกับเจ้ามรดก

5) ปู่ ย่า ตา ยาย

ปู่ ย่า หมายถึง บิดามารดาที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้ามรดก

ตา ยาย หมายถึง บิดามารดาที่ชอบด้วยกฎหมายของมารดาเจ้ามรดก

6) ลุง ป้า น้า อา

หมายถึง พี่ชาย พี่สาว น้องชาย น้องสาวของบิดาหรือมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้ามรดก

ทายาทโดยธรรมที่เป็นญาติทั้ง 6 ลำดับดังกล่าว นั้น เป็นเพียงผู้อาจมีสิทธิในมรดก ในฐานะทายาทโดยธรรมเท่านั้น มิได้หมายความว่า เมื่อเจ้ามรดกตายแล้ว ทายาทดังกล่าวทุกลำดับ มีสิทธิได้รับมรดกของผู้ตายร่วมกัน โดยสิทธิที่จะรับมรดกของทายาทดังกล่าว เป็นไปตามกฎหมายดังนี้

ทายาทโดยธรรมลำดับก่อนตัดทายาทในลำดับหลัง หมายความว่า หากทายาทโดยธรรมลำดับก่อนยังมีชีวิตอยู่หรือมีผู้รับมรดกแทนที่แล้ว ทายาทโดยธรรมในลำดับถัดลงไปจะไม่มีสิทธิรับมรดกของเจ้ามรดก ยกเว้นผู้สืบสันดานและบิดามารดาของเจ้ามรดกมีสิทธิได้รับมรดกทั้งสองลำดับ

ตัวอย่าง นายแดง มีญาติได้แก่ บุตร ป้า ปู่ ทรัพย์มรดกนายแดงตกไปยังบุตรเท่านั้น เพราะมี ทายาทลำดับ 1 ลำดับรองไม่มีสิทธิ ถ้ามีทายาท หลายคนในลำดับเดียวกันแบ่งเท่าๆ กัน เช่นมีบุตร 3 คน มรดกก็หาร 3 แต่ถ้า นายแดง มีบุตร มีพ่อ มีแม่ มีปู่ มีน้า ทรัพย์มรดกของนายแดง จะตกไปยังบุตร และพ่อแม่ โดยหารเท่าๆ กัน

ทายาทโดยธรรมที่เป็นคู่สมรส

คู่สมรส หมายถึง คู่สมรสที่ชอบด้วย กฎหมาย (จดทะเบียนสมรส) ของเจ้ามรดก มีฐานะเป็นทายาทโดยธรรมที่มีสิทธิรับมรดก ของเจ้ามรดกเสมอ ไม่ว่าเจ้ามรดกมีทายาทโดยธรรม ทั้ง 6 ลำดับหรือไม่ก็ตาม

ตัวอย่าง

ในกรณีที่เจ้ามรดกมีคู่สมรส คู่สมรสไม่อยู่ ในลำดับทั้ง 6 คู่สมรสมีสิทธิได้รับมรดกเสมอ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1635)

- ถ้าเจ้ามรดกไม่มีทายาททั้ง 6 ลำดับข้างต้น คู่สมรสได้รับมรดกทั้งหมด
- ถ้าเจ้ามรดกมีทายาทที่มีสิทธิรับมรดกตาม 6 ลำดับข้างต้น จะแบ่งมรดกในสัดส่วนดังนี้
 - ถ้ามีทายาทลำดับ 1 (บุตร) เท่านั้น คู่สมรสได้ 50% บุตรได้ 50% ถ้ามีบุตรมากกว่า 1 คน แต่ละคน จะได้รับเท่าๆ กัน เช่น นางแดงมี ทรัพย์มรดก 1 ล้านบาท คู่สมรสได้ มรดก 5 แสนบาท บุตรได้ 5 แสนบาท หากมีบุตร 2 คน บุตรของนางแดง จะได้คนละ 250,000 บาท

- ถ้ามีทายาทลำดับ 2 (บิดา มารดา) เท่านั้น คู่สมรสได้ 50% บิดามารดา ได้ 50%
- ถ้ามีทายาท ทั้งลำดับ 1 และ ลำดับ 2 คู่สมรสได้ 50% ทายาท ลำดับ 1 และลำดับ 2 รวมกันได้ 50% (โดยจะได้รับเท่าๆ กันทุกคน)
- ถ้าไม่มีทายาทลำดับ 1 และลำดับ 2 แต่มีลำดับ 3 คู่สมรสได้ 50% ทายาทลำดับ 3 ได้ 50%
- ถ้าไม่มีทายาทลำดับ 1 -3 แต่มี ทายาทลำดับที่ 4-6 คู่สมรสได้ 2 ใน 3 ส่วน ทายาทลำดับที่ 4-6 รวมกันได้ 1 ใน 3 ส่วน

ทายาทโดยพินัยกรรม

หมายถึง ผู้มีสิทธิรับมรดกตามที่พินัยกรรม ระบุไว้ โดยเจ้ามรดกทำพินัยกรรมเกี่ยวกับ ทรัพย์สินของตนไว้ว่า เมื่อตายไปจะยกทรัพย์สิน ให้แก่ใคร เป็นจำนวนเท่าใด บุคคลที่จะได้รับ ทรัพย์สินตามพินัยกรรมนั้นอาจเป็นบุคคลอื่นที่ มิได้เป็นญาติของเจ้ามรดกก็ได้

ผู้รับพินัยกรรมแบ่งเป็น

1) ผู้รับพินัยกรรมลักษณะทั่วไป คือ บุคคลผู้มีสิทธิรับมรดกทั้งหมดของเจ้ามรดก หรือ ตามส่วนที่เหลือของทรัพย์มรดกซึ่งมิได้แบ่งแยก ไว้เป็นต่างหากพิเศษจากกองมรดก

2) ผู้รับพินัยกรรมลักษณะเฉพาะบุคคล คือ ผู้มีสิทธิรับมรดกเฉพาะสิ่งเฉพาะอย่างซึ่ง ผู้ทำพินัยกรรม เจาะจงไว้โดยเฉพาะหรือแยกไว้ ต่างหากเป็นพิเศษจากกองมรดก

วัดมีสิทธิรับมรดกของภิกษุที่มรณภาพได้ แม้พระภิกษุมิได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกของตนให้แก่วัดก็ตาม แต่ต้องประกอบด้วยเงื่อนไข ดังนี้

1. มรดกดังกล่าวต้องเป็นทรัพย์สินที่ภิกษุได้มาระหว่างบวชเป็นพระภิกษุ ถ้าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาก่อนบวชเป็นพระภิกษุไม่เป็นมรดกแก่วัด
2. มรดกดังกล่าวพระภิกษุมิได้ทำพินัยกรรมยกให้แก่ผู้ใด และมีได้จำหน่ายไประหว่างที่พระภิกษุยังมีชีวิต
3. พระภิกษุดังกล่าวต้องมีภูมิลำเนาอยู่ที่วัดนั้น

หากบุคคลใดเสียชีวิตโดยไม่มีทายาทโดยธรรม และมีได้ทำพินัยกรรมยกมรดกของตนให้แก่ผู้ใด หรือมิได้ทำพินัยกรรมให้ใช้มรดกจัดตั้งเป็นมูลนิธิ มรดกของบุคคลนั้นย่อมตกทอดแก่แผ่นดิน

การเสียชีวิตรับมรดก

ทายาทโดยธรรมหรือทายาทผู้รับพินัยกรรมอาจเสียชีวิตรับมรดกได้ ด้วยเหตุดังต่อไปนี้

1. การถูกกำจัดมิให้รับมรดก

การถูกกำจัดมิให้รับมรดก เป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ทายาทโดยธรรมหรือ โดยพินัยกรรมหมดความเป็นทายาทซึ่งมีสิทธิในการรับมรดก ทั้งนี้ เพราะทายาทดังกล่าวได้ยกย้ายปิดบังทรัพย์สินมรดกหรือเป็นผู้ประพฤติไม่สมควร (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1605 และมาตรา 1606)

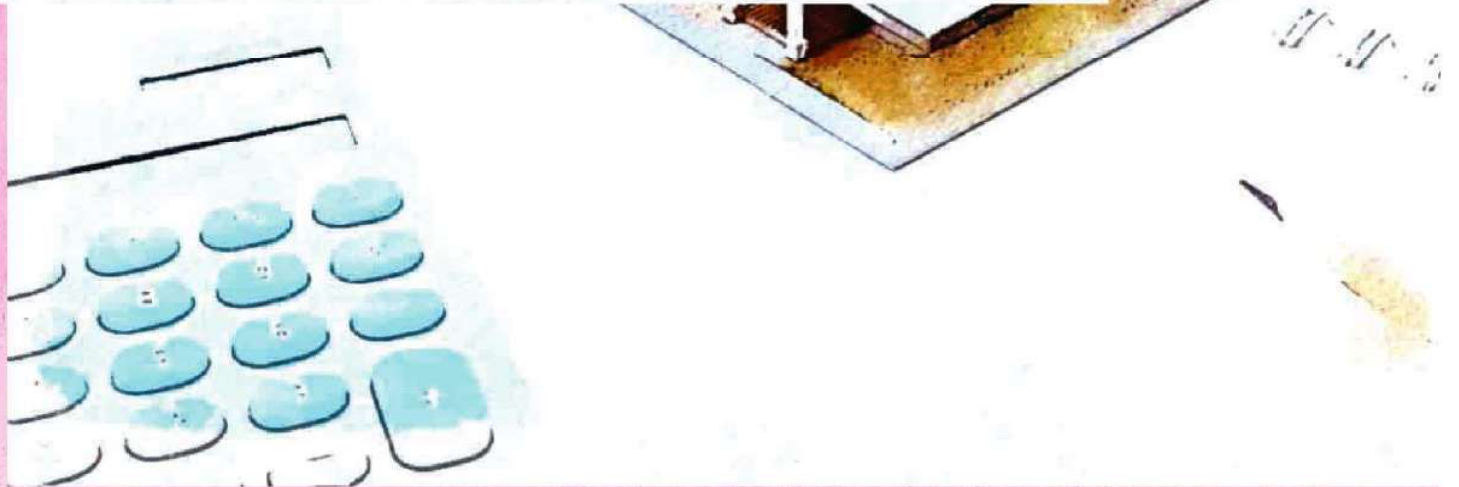
ตัวอย่าง นายแดงเจ้ามรดก มีทรัพย์สินมรดกรวม 12 ล้านบาท มีบุตร 2 คน ชื่อ นายขาว และ นายม่วง ซึ่งจะได้มรดกเท่าๆ กัน คือคนละ 6 ล้านบาท แต่หลังจากนายแดงเสียชีวิต นายม่วงทุจริตยกเงินไปเป็นของตน หรือโอนที่ดินเป็นของตนหรือนำไปขายให้ผู้อื่น เป็นต้น เช่นนี้ นายแดงถูกกำจัดมิให้รับมรดก

2. การตัดมิให้รับมรดก

การตัดมิให้รับมรดกเป็นกรณีที่เจ้ามรดกประสงค์ไม่ให้ทายาทของตนได้รับมรดก โดยการแสดงเจตนาชัดแจ้งในพินัยกรรม หรือทำเป็นหนังสือมอบไว้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เช่น นายอำเภอ แต่อาจมีกรณีที่มีได้เกิดจากการแสดงเจตนาโดยชัดแจ้งดังกล่าว แต่กฎหมายมิให้สิทธิทายาทโดยธรรมที่จะรับมรดก โดยกำหนดไว้ว่า “...เมื่อบุคคล ใดทำพินัยกรรมจำหน่ายมรดกเสียทั้งหมด ...” เป็นอันแสดงว่าทายาทอื่นที่มีได้รับประโยชน์จากพินัยกรรมย่อมหมดสิทธิรับมรดก ทายาทที่จะถูกตัดมิให้รับมรดกนี้มีได้เฉพาะทายาทโดยธรรมเท่านั้น (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1608)

3. การสละมรดก

การสละมรดก คือการที่ทายาทโดยธรรมหรือทายาทโดยพินัยกรรมแสดงเจตนาที่จะไม่รับทรัพย์สินมรดกส่วนของตน การสละมรดกนั้นกระทำได้ต่อเมื่อเจ้ามรดกตายแล้ว และการสละมรดกนั้น ต้องแสดงเจตนาชัดแจ้งเป็นหนังสือมอบไว้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เช่น นายอำเภอ หรือทำเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความก็ได้ เมื่อทายาทผู้รับมรดกได้แสดงเจตนาสละมรดกโดยสมบูรณ์แล้วจะถอนไม่ได้ (กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1612, 1613 และ 1619)

อายุความมรดก

กฎหมายกำหนดอายุความในการฟ้องขอแบ่งมรดกไม่ว่าในฐานะทายาทโดยธรรม หรือทายาทผู้รับพินัยกรรม และรวมถึงเจ้าหนี้ของเจ้ามรดกที่จะฟ้องเรียกชำระหนี้จากกองมรดกต้องฟ้องภายใน 1 ปี นับแต่วันที่รู้ว่าเจ้ามรดกถึงแก่ความตาย แต่ไม่เกิน 10 ปี นับแต่วันที่เจ้ามรดกตาย หากมิได้ฟ้องภายในกำหนดอายุความ บุคคลผู้นั้นย่อมหมดสิทธิเรียกร้องในกองมรดก

การร้องตั้งผู้จัดการและหน้าที่ผู้จัดการมรดก

เมื่อเจ้าของมรดกเสียชีวิต ทายาทต้องร้องขอต่อศาลให้ตั้งผู้จัดการมรดก (คนเดียวหรือหลายคนก็ได้) ในบางกรณีต้องมีการรวบรวมทรัพย์สินมรดก ติดตามทวงหนี้ และชำระหนี้แก่เจ้าหนี้กองมรดกก่อน จึงจะแบ่งทรัพย์สินมรดกแก่ทายาทตามสิทธิของแต่ละคน

ภาษีมรดก

ภาษีการรับมรดก หรือเรียกสั้นๆ ว่า ภาษีมรดก เป็นภาษีที่เก็บจากผู้รับมรดก ถ้ามรดกที่ได้รับจากเจ้ามรดกแต่ละรายมีมูลค่าสุทธิ (มูลค่าทรัพย์สิน -หนี้สิน) เกินกว่า 100 ล้านบาท ผู้รับมรดกต้องเสียภาษีเฉพาะส่วนที่เกิน 100 ล้านบาท* ในอัตราร้อยที่ 10% ดังนั้น หากได้มรดกจากเจ้ามรดกรายหนึ่งๆ ไม่เกิน 100 ล้านบาท ก็ไม่อยู่ในเกณฑ์ต้องเสียภาษีมรดกแต่อย่างใด

ถ้าผู้รับมรดกเป็นบุพการี (พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ทวด และสูงขึ้นไป) หรือผู้สืบสันดาน (ลูก หลาน เหลน ต่ำลงมา) จะเสียภาษีในอัตราร้อยที่ 5%

ถ้าผู้รับมรดกเป็นสามีภริยาที่จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย ไม่ต้องเสียภาษี

ภาษีการรับมรดกเป็นภาษีที่มาพร้อมกับภาษีการรับการให้ เพื่อจัดเก็บภาษีจากการถ่ายโอนมรดกเมื่อเจ้าของมรดกเสียชีวิต รวมถึงป้องกันไม่ให้เลี่ยงภาษีมรดก โดยการเก็บภาษีการให้สำหรับการถ่ายโอนทรัพย์สินก่อนที่เจ้าของมรดกเสียชีวิตด้วย

ทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษี

ทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีการรับมรดกมักอยู่ในรูปทรัพย์สินมีทะเบียนที่สามารถระบุตัวเจ้าของได้ ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศไทยหรือต่างประเทศก็ตาม ได้แก่

1. อสังหาริมทรัพย์
2. หลักทรัพย์
3. เงินฝาก
4. ยานพาหนะ
5. ทรัพย์สินทางการเงินอื่นๆ หากมีการประกาศเพิ่มเติมในอนาคต

อย่างไรก็ดี หากผู้รับมรดกไม่ใช่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยหรือกฎหมายไม่ได้ถือว่าเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยแล้ว ทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีการรับมรดกจะเหลือเพียงทรัพย์สินที่อยู่ในไทยเท่านั้น

ผู้เสียภาษี

ผู้รับมรดกที่เป็นบุคคลธรรมดาต้องเสียภาษีการรับมรดกหากเข้าเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- เป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทย หรือ
- เป็นบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีภูมิลำเนาในประเทศไทย หรือ
- เป็นบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีภูมิลำเนาในประเทศไทย แต่ได้รับมรดกที่อยู่ในไทย (กรณีนี้จะเสียภาษีเฉพาะมรดกที่อยู่ในไทยเท่านั้น)

นิติบุคคล

ผู้รับมรดกที่เป็นนิติบุคคล เช่น บริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด ต้องเสียภาษีการรับมรดกเช่นกันหากเข้าเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- เป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย หรือตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย หรือ
- ไม่ใช่นิติบุคคลไทย แต่มีผู้ถือหุ้นเป็นผู้มีสัญชาติไทยเกิน 50% ของทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วในขณะที่มีสิทธิรับมรดก หรือ
- ไม่ใช่นิติบุคคลไทย แต่มีผู้มีสัญชาติไทยเป็นผู้มีอำนาจบริหารกิจการเกิน 50% ของคณะบุคคลซึ่งมีอำนาจบริหารกิจการทั้งหมด

- ไม่ใช่นิติบุคคลไทยและไม่ได้มีผู้ถือหุ้นสัญชาติไทยหรือผู้บริหารสัญชาติไทยเกิน 50% แต่ได้รับมรดกที่อยู่ในไทย (กรณีนี้จะเสียภาษีเฉพาะมรดกที่อยู่ในไทยเท่านั้น)

การยื่นภาษี

ผู้รับมรดกต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีการรับมรดก (ภ.ม.60) และชำระภาษีภายใน 150 วัน นับจากวันที่ได้รับมรดกจากเจ้ามรดกรายนั้นๆ เกิน 100 ล้านบาท และสามารถเลือกผ่อนจ่ายภาษีได้สูงสุด 5 ปีโดยอาจต้องจ่ายเงินเพิ่ม บางส่วน (ในอัตรา 0.75% ต่อเดือน) แต่ถ้าผ่อนจ่ายครบภายในเวลา 2 ปี จะไม่มีภาระเงินเพิ่มแต่อย่างใด

บทลงโทษ

ตัวอย่างบทลงโทษที่เกี่ยวกับภาษีมรดก เช่น

- ไม่ยื่นภาษีโดยไม่มีเหตุอันสมควร มีโทษปรับไม่เกิน 500,000 บาท

และเสียเบี้ยปรับอีก 1 เท่าของค่าภาษีที่ต้องชำระ

- ยื่นภาษีแต่ไม่ครบถ้วน หรือไม่ตรงตามความเป็นจริง ต้องเสียเบี้ยปรับอีก 0.5 เท่าของค่าภาษีที่ต้องเสียเพิ่ม
- เจ้าพนักงานที่รู้ข้อมูลของผู้มีหน้าที่เสียภาษีปล่อยปละละเลยให้ข้อมูลลวงรู้ไปถึงบุคคลที่ไม่สมควรต้องรู้ มีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 120,000 บาท เว้นแต่เป็นการเปิดเผยต่อเจ้าพนักงานประเมินภาษีอากรเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

ผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายสามารถโทรปรึกษากฎหมายสายด่วน 1167 ของสภาทนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อปรึกษากฎหมายฟรี เวลา 8.30-16.30 น.

มรณธรรมกถา บทที่ ๘

โลกนี้เป็นโลกของความทุกข์ เมื่อมีการเกิด ก็ต้องมีการแก่ การเจ็บ การตาย สิ่งเหล่านี้ปุถุชนคนธรรมดาพอใจกันนักหรือเปล่าเลย แม้จะไม่พอใจ ก็จำเป็นต้องประสบพบอยู่นั่นเอง เพราะเมื่อมีการเกิด การแก่ การเจ็บ การตายก็ติดตามมา เมื่อไม่รู้เท่าทัน จึงเกิดเป็นความทุกข์ขึ้น เพราะพยายามจะฝืนธรรมชาติของโลกนั่นเอง พระพุทธองค์จึงตรัสสอนให้ระลึกถึงความตายทุกขณะลมหายใจเข้าออก เพราะเมื่อประสบกับอารมณ์ที่ไม่น่าพอใจ มีการสูญเสียอันเกิดแต่ความตายเป็นต้น จะได้มีสติรู้เท่าทันธรรมชาติของโลก ไม่เศร้าโศกจนเกินควร อีกทั้งยังเป็นเครื่องประคับประคองจิตให้ดำเนินไปถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ตั้งตนไว้ในความไม่ประมาท เพราะสรรพสิ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะ ไม่มีอะไรคงอยู่ในสถานะเดิมได้ตลอดไป จึงควรแล้วที่จะต้องฝึกฝนตนเองให้พร้อมรับกับความสูญเสียที่ต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในวันข้างหน้า

